

Kultur- og likestillingsdepartementet

Trondheim, 03. sept 2024

Deres referanse:
24/1416-

Høring – Forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet - Uttalelse fra Idrettsrådet Trondheim (IRT)

Generelt:

Idrettsrådet er positive til større fokus på behovsvurderinger/-kartlegginger. Dette mener vi vil medføre at det blir bygd mer riktige anlegg på sikt slik at mangfoldet blir større. Videre er det positivt at regionale behov skal kunne ivaretas via regional plan for anlegg.

Styrking av lokale behovsvurderinger er også sentralt i arbeidet med å forbedre prosessen. Idrettsrådet i Trondheim (IRT) kan ikke se at miljø og bærekraftsaspekt er ivaretatt i forslag til endringer, ut over større fokus på behovsvurdering.

Pressområdemidlene er utrolig sentrale midler i forhold til å få bygd anlegg i kommuner med stor befolkningsvekst. Dessverre er innretninga slik at den ikke avspeiler reell demografisk kobling, noe som er uheldig.

Kommentarer til spesifikke punkt i høringsunderlaget

4.1.2 – Anleggsutvikling er langtidsprosjekt. Det tar fort 10 - 12 fra ide til realisering, gjerne mer. Strategiske føringer kan derfor komme og gå mange ganger uten at et IL eller en kommune får realisert anlegget innenfor strategisk prioritert satsingsperiode.

4.1.2.5 – IRT støtter prinsippet om at tilskudd kun skal gis til ikke-fortjenestebaserte aktører.

4.2 – Alternative måter å gjennomføre behovsvurdering på er samfunnsøkonomisk nytte, jf. DFØs utredningsinstruks. Ulempen vil være at samfunnsøkonomiske vurderinger ikke klarer å ivareta geografiske fordelingsvirkninger. Og dette må være med for å klare å dekke hele landet med urbane og rurale områder. Men det er grunnlag for å vurdere om ikke samfunnsøkonomiske beregninger på ett eller annet nivå skulle tas i bruk på generelt grunnlag, for erfaring fra andre sektorer er at det er et godt verktøy for å luke ut prosjekt som ikke bør realiseres.

4.3.1 – Det bør være en faktor på demografiske endringer (befolkningsvekst).

4.4.2.2 – IRT ser målkonflikten KUD trekker opp, men det bør være et politisk mål å heve tilskuddssatsene. Kostnaden ved å bygge anlegg har økt, noe som dagens satser ikke på noen måte gjenspeiler. Det bør være en del av nasjonal idrettspolitik at tilskuddssatser justeres i tråd med KPI.

Det er normalt i alle kontraktuelle sammenhenger for å skape forutsigbarhet for anleggseier.

4.5.1 – Fylkeskommunene som søknadsberettiget og forvalter må ikke problematiseres. Still krav til fylkeskommunen som søknadsberettiget at de må sørge for å stå på idrettsrådets prioritetsliste og på kommunens prioritetsliste så er det løst. Videre bør det stilles krav til fylkeskommunen ved bygging av idrettsanlegg at de har dialog med idrettsrådet og relevante særforbund om utforming. Erfaringen er at anlegg bygd av fylkeskommunen har begrensinger/svakheter i idrettsfunksjonell utforming som kunne vært unngått ved god brukerinvolvering uten å fordyre anlegget.

4.6.1 siste avsnitt - Trondheim kommune gikk inn med ekstra driftsstøtte i 2023 til to anlegg som ble ramma av økte renteutgifter. Dette er derfor et ekstremt viktig punkt.

Forskriftsregulering er nok gunstig. Da vil idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet bli en kommunal oppgave. For øvrig har ikke IRT kommentarer.

Merknader til høringspunktene 1 - 26

Punkt 1

4.2.1 – IRT ber om at den generelle vurdering om samfunnsøkonomiske vurderinger og geografiske fordelingsvirkninger tas med i dette punktet også. KUDs forslag til kriterier for behovsvurdering for regionalt nivå for å håndtere geografiske fordelingsvirkninger er gode. I tillegg foreslår IRT at mangfold blir et eget geografisk fordelingskriterie. I de rurale områdene er det også viktig med mulighet for å drive med andre ting enn skyting, fotball, langrenn og håndball. Mangfold er et viktig element for å sikre livslang idrettsglede.

Det er positivt at KUD ønsker å forskriftsfeste fylkeskommunens plikt til å utarbeide behovs- og prioriteringslister.

IRT er positive til maks antall søknader for samme anlegget. Dette vil ivareta IRTs forslag om at kommunene kan si nei til å støtte anlegg. I Trondheim har vi en fylkeskommunal hall som da ikke ville fått støtte fordi den er bygd som liten hall og ikke full idrettshall. I Trondheim er det behov for fulle haller for å ivareta kapasitetsbehovet i kommunen. Vi mener at tre år blir for kort tid, og at fire år er mer hensiktsmessig. Dette må ses i sammenheng med vår kommentar på 4.1.2.

Det er særlig viktig å opprettholde pressområdemidlene fordi det er i sentrale områder det bygges mest anlegg som er med og sikrer mangfold for alle idrettsgreiner.

Punkt 2

4.2.2 – Prosessforventning i kommunene til behovskartlegging er viktig. Men vel så viktig er det å få etablert nasjonale kriteriesett for ulike anleggstyper i regi de ulike særforbundene. Nå brukes Telemarksforskning sine data og lokale nøkkeltall.

IRT er ikke enige med NIF i at vi trenger alle anlegg. Dette er en tilnærming som med dagens natur- og klimakrise virkelig må utfordres. Vi må bygge de rette anleggene, og det betyr at det er anlegg vi

ikke trenger. Generelt er det oppgraderingsbehov på anlegg i enkelte områder, mens det er kapasitetsbehov for samme anlegget andre steder. Det må vi skille på, slik at vi ikke bruker unødige ressurser verken materielt eller økonomisk på å bygge feil anlegg. Ikke alle anlegg trenger å legge til rette for toppidrett heller. Dette er som å bygge veg: fylkesveg, kommunal veg, riksveg eller motorveg. Motorveg med fire filer trenger vi ikke over alt.

Punkt 3

4.3.3 – Alternative modeller til fordelingskriterier er lagt fram av KUD. IRT mener at det er sentralt at innbyggertall eller demografi tas i bruk med større vektning, og det samme med anleggsdekning. Dette vil da gå utover søknadsbeløp. Vi er derfor positive til modellen med lik vektning.

4.3.3.2 – Søknadsbeløp er ikke et sentralt kriterie for å vurdere om det er behov for et anlegg. Så lenge anlegg har svært ulik kostnad så er ikke dette et objektivt kriterie annet enn for akkurat det konkrete anlegget. Trondheim har tre anleggsbehov som står høyt på idrettsrådets lister, og de tre anleggene representerer en kostnad på 1,5 – 2,0 MRD kroner.

4.3.3.3 – Konsekvensene av endret vektning for Trøndelag omtales som ugunstig ved omlegging av modellen. Men mest sannsynlig vil omlegginga være positiv for Trondheim på sikt. Da det er her anleggsbehovet er størst pga. demografiske endringer, størst mangfold og stor grad fler- og sambruk. Dagens ordning gir ikke uttelling på dette for Trondheim sin del.

Punkt 4

4.4 – IRT er positive til justerte tilskuddsordninger.

4.4.1.2 – Modell 2 legger opp til regional tilpassing i del 2. I denne ordninga er det mulig å legge til rette for å ivareta de forholdene som pressområdemidlene har ivaretatt. Det kan derfor bli en mer fleksibel ordning som dekker flere kommuner enn dagens ordning. Demografi er viktig parameter i den regionale tilpassinga. Positivt at interkommunale anlegg skal inngå i den fylkeskommunale satsinga.

4.4.1.3 – Fordelinga av midler mellom del 1 og 2 må stå i forhold til demografiske utfordringer. Det er derfor mulig at det skal være et intervall og ikke en fast prosentsats for å fange opp regioner med store behov for anlegg pga. befolkningsvekst.

Punkt 6

4.4.2 – 8-12 år tar det fra ide til realisering på anlegg er IRTs erfaring når idrettslag bygger sjøl. Enda lenger når kommunen bygger, om det da ikke kommer et mesterskap. Å ha en statisk liste for prioritering har derfor ingen hensikt, når kommunedelplanperioden gjerne er mer enn fire år og handlings- og økonomiplanen er fire år. Om lista kun består av utbyggingsprosjekter (klar for bygging) og ikke alle utviklingsprosjekter (reguleringsplanfase) er det ikke så farlig, slik KUD foreslår det. I Trondheim har Granåsenprosjektene sperra for alt anna siste fem år. Bare skoleidrettshaller og private anlegg som har kommet på lista for øvrig.

Det er viktig å få til behovsprøving. Trondheim og de andre store byene er der anleggsunderskuddet er størst, og da må midlene gå dit. I kommuner med fire hallflater og 15 000 innbyggere vil det være overkapasitet på hallflater, men mangle anlegg til spesialfunksjoner som for eksempel. gym og turn. Det er ikke slik at vi trenger alle anleggene, vi må ha de rette anleggene på rett sted.

Punkt 18

4.5.1.4 fjerde avsnitt – Det bør i tillegg stilles krav til at idretten utpeker styremedlemmer til selskap eid i regi offentlig AS eller stiftelse. Idrettsrådet utpeker ved lokale anlegg og idrettskrets ved regionale anlegg.

Punkt 22

4.5.2 – Søknadsberettigede endres slik at borettslag ikke inngår. Anlegg til fysisk aktivitet i borettslag kan være svært viktig bokvalitetsselement, så å fjerne borettslag bør først gjøres etter en vurdering av bokvalitetsaspektet, jf. veileder som er laga.

Punkt 24

4.5.5 – Fylkeskommunen som søknadsberettiget kontra forvalter, se tilbakemelding på 4.5.1. Idrettsrådet mener at dagens ordning videreføres.

Punkt 25

4.6.3 siste avsnitt - Om det er tre eller fire år kan sikkert diskuteres, men viktig pkt for å avgrense og få til og jobbe med «unngå»-perspektivet i tiltakspyramiden for nybygging. Vi kan ikke ha «kjekt og ha»-anlegg, men anlegg det virkelig er behov for. Dette er faktisk viktig bærekraftspunkt.

Punkt 26

4.5.4 – Overgangsperiode er en forutsetning.

Med hilsen

IDRETTSRÅDET I TRONDHEIM

Anne-Lise Bratsberg /s/
leder styret

Bjørn Kilskar
daglig leder

Kopi:

NIF

Trøndelag idrettskrets

Trøndelag fylkeskommune

Trondheim kommune /Enhet for idrett og friluftsliv